

# CHWIŁA

Cena 60 hal.

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

PRENUMERATA:  
Miesięcznie we Lwowie 10 K. bez dostaw  
do domu.  
OGŁOSZENIA wedle umowy.

REDAKCJA, ADMINISTRACJA I EKSPEDYCYJA  
— LWÓW, PASAŻ HAUSMANA, L. 1.

## Prof. Grabski o sprawie żydowskiej w Polsce.

Współpracownik warszawskiego „Dziennika Nowego” odbył z posłem drem Grabskim wywiad, w którym tenże rozwinął swój pogląd na sprawę żydowską w następujący sposób:

„Muszę zaznaczyć” — rozpoczął dr. Grabski, — „że gdy mówię dziś o sprawie żydowskiej, to zajmuję i nie stanowisko, aniżeli przed laty. Byłem wówczas jednym z przywódców ruchu antysemitycznego. Nie znaczy to, bym zmienił przekonanie.

Wówczas działał przez nas narodowy instynkt samozachowawczy. Nie byliśmy wszak u siebie. Żydzi zaś swym zachowaniem popierali politykę zaborców, finansowo zaś i gospodarczo popierani byli przez banki zagraniczne. Jako słabi nie mogliśmy prowadzić własnej polityki gospodarczej, musieliśmy więc walczyć, musieliśmy się bronić. Szło nam przede wszystkim o wytworzenie własnego stanu mieszczańskiego.

Dziś spoglądam na sprawę żydowską z punktu widzenia państwowości polskiej. Nie jest to zresztą mój punkt widzenia. Podziela go w zupełności p. Dmowski i p. Paderewski.

Przed 3 miesiącami rozpocząłem już pracę w tym kierunku dla uinormowania stosunków polsko żydowskich. Jestem politykiem realnym. Wtem, że nie można pozbyc się 3 milionowej ludności żydowskiej. Nie chcę tego ciągłego igrzyska. Musimy znaleźć jakiś modus vivendi.

W sejmie słyszymy przemówienia posłów żydowskich, nie wiemy jednak czego żądają, jakie warstwy reprezentują, kogo mają za sobą. Nie wiemy czy i jaka jest łączność między nimi a hecą antyżydowską zagranicą. Jaki jest ich stosunek do państwa. Wszystko to ma być zadaniem komisji, którą w sejmie zaproponowaliśmy. Komisja ta zwoła ankietę w tej sprawie i odebrze dzie szereg konferencji z przedstawicielami Żydów.

Nie chcę nikomu narzucać narodowości. Nie mam nic przeciw pielęgnowaniu przez Żydów odrębności i Państwo musi kierować się polityką realną. Wszak może ktoś być narodowości obcej a wiele korzystnego zdziałać dla państwa i odwrotnie. Wszystko zależy od stosunku grup narodowo żydowskich do państwa. Oczywiście asymilacja byłaby pożądana, ale przymusu stosować nie zamierzamy.

Co do sprawy nadania Żydom praw autonomii personalnej w zakresie szkolnictwa i życia wewnętrznego, to musimy strzedz polskiego charakteru. Nie możemy dopuścić do Judeo-Polonii. Właściwie nie ma narodu żydowskiego w ścisłym tego słowa znaczeniu — jest on być może dopiero w stadium tworzenia.

W zakresie szkolnictwa państwo może pozwolić na istnienie prywatnych szkół odrębnie narodowych w języku żydowskim. O ile charakter tych szkół nie będzie antypaństwowy, to rząd może je tolerować, a nawet subsydiować.

Kobimy sobie wzajem wyrzuty, może nawet nieśluszne. Z mojej strony chcę uczynić wszystko, by doprowadzić do porozumienia polsko żydowskiego. Prasa żydowska powinna jednak wpłynąć na stanowisko Żydów. Przede wszystkim chcę zwrócić uwagę na częste uchylanie się Żydom od służby wojskowej. Jest to niewątpliwe i wszystkim znane.

Na zapytanie interlokutora, jakie zajmie stanowisko, jeżeli powołana komisja dojdzie na

zasadzie faktycznych danych do wniosku, że wśród Żydów największy wpływ mają Żydzi narodowi, odpowiedział p. Grabski:

Wyciągniemy z tego konsekwencje i stąd będziemy w naszej pracy na gruncie realnych faktów.

## Niemcy na 20. marca wezwani do Wersalu.

Berlin. 12. marca. (PAT.) W Hamburgu o trzymano iskrową depeszę amerykańską, donoszącą, że pełnomocnicy Niemiec zostaną zaproszeni na dzień 20. marca do Wersalu, celem wysłuchania warunków pokojowych. Warunki pokojowe będą tak surowe, że pełnomocnicy

zapewne będą się wahali, czy mają je przyjąć. Nieprzyjęcie warunków pociągnęłoby za sobą utrzymanie w mocy blokad.

Traktat pokojowy będzie mógł być zawarty zaraz po powrocie Wilsona do Europy.

## Zmiana gabinetu warszawskiego

Krahow. 12. III. „Ill. Kurjer krak.” donosi z Warszawy: „Wiadomość o zbliżeniu się sfer prawicowych w Sejmie do grupy pos. Witosa okazała się prawdziwą. Na podstawie tego porozumienia będzie utworzony gabinet parlamentarny.

Pos. Witos ma otrzymać tekę ministra rolnictwa oraz objąć obowiązki zastępcy prezydenta

ministrów, pos. St. Grabski zostałby ministrem spraw zagr., pos. Głabiński m. skarbu, pos. Skuśki z Łodzi min. spraw wewnętrznych, dr. Biedel min. oświaty, pos. Korfani lub Dabski min. wojny, a pos. Kędzior min. robót publicznych.

Inne teki otrzymaliby posłowie tych ugrupowań, któreby zgłosiły akces do konsolidacji prawicowo-centrowej.

## Rokowania polsko-niemieckie zerwane

Wiedeń. (PAT.) „N. Fr. Presse” donosi z Berlina: Wojskowi członkowie komisji niemieckiej w Poznaniu, którzy rokowali w sprawie sporu granicznego niemiecko-polskiego, zerwali ro-

kowania i wyjechali z Poznania, a to ze względu na traktowanie ich i na ton, jakiego używali wobec nich członkowie misji koalicyjnej.

## Porozumienie ukraińsko-rosyjskie.

Warszawa. Tutejsze dzienniki donoszą z Kijowa, że Petlura nawiązał bezpośrednie stosunki z Leninem i obecnym rządem rosyjskim.

W tych dniach miał przejechać przez Płoskiów specjalny kurjer bolszewickiego rządu kijowskiego, udający się do głównej kwatery ukraińskiej w celu porozumienia się z Petlurą.

Moskiewska prasa pisze o wyjeździe na Ukrainę Belgowa i Mieżnińskiego, jako delegatów rządu rosyjskiego.

„Ill. Kurjer krak.” podaje następujący telegram prezesa misji ukr. Mazureńki do Petlury:

„Cziczerin oczekuje waszej zgody na pośrednictwo Sowieckiego rządu w zawarciu przymierza Sowieckiej Ukrainy z Dyrektoryatem. Ja, stwierdzając nadzwyczaj pomyślną sytuację dla urzeczywistnienia władzy ukraińskich robotników i włościańskich rad, z naciskiem radzi przy pośrednictwie Sowietu Narodnych Komisarzów

## Czesi zrywają stosunki dyplomatyczne z Austrią

Wiedeń. (PAT.) Pełnomocnik czeski we Wiedniu, pos. Tuszar odjechał wczoraj samolotem do Pragi. Skutkiem tego rozszła się wiadomość, że republika czesko-słowacka zerwała stosunki dyplomatyczne z rządem Austrii.

Pisma wiedeńskie piszą, że faktu tego należy brać tragicznie i że jest on tylko konsekwencją wzięcia noty werbalnej przez republikę czesko-słowacką przedstawicielom koalicyjnym.

## Podjęcie wolnego handlu międzynarod.

Bazylen 12. marca. Balfour zapowiedział na giełdzie londyńskiej, że w miesiącu kwietniu nastąpi podjęcie wolnego handlu międzynarodowego.

## Przeestroja przed wyjazdem do Wiednia.

Wiedeń 10. marca. „Wiener Morgenzeitung” donosi: Urządowy komunikat przestrzega przed podróżą do Niem. Austrii w czasie od 12. do 24. bm., ponieważ w tym czasie wszyscy podróżni bez względu na legitymację, zostaną poddani najściślejszej rewizji osobistej. Sprawa ta stoi w związku z ostemplowaniem banknotów koronowych, a zarządzenie to ma uchronić przed przemyceniem banknotów do Niem. Austrii.

## Problem rosyjski na konferencji

Paryż. (PAT.) Konferencja pokojowa w Paryżu zajmuje się intensywnie problemem rosyjskim, gdyż bez rozwiązania tegoż niemożliwym jest powszechnie mniemają, oznaczenie granic wschodnich Polski i Rumunii.

Postanowiono wszcząć rokowania z delegatami rosyjskimi. Amerykanie stoją bowiem na stanowisku, że bez wysłuchania opinii państw, wzdających w rachubę, nie może nastąpić żadne strzygnięcie.

Prawdopodobnie w najbliższych dniach zostanie wysłana komisja misyjna do Rosji z celem zbadań sytuacji.

Takie same komisje będą wysłane do Austrii i Czech, a nadto do wszystkich krajów, do których obawa przed ruchem bolszewickim